

Kroniku rodnog grada, „Memorie storiche di Tragurio, ora detto Traù“, izdao je 1673. g., a djelo o trogirskom statutu koje je bilo spremno za izdavanje iste godine, izišlo je tek posmrtno, 1708. g. 1673. je izišlo i djelo „Inscriptiones Dalmaticae“, a uz njega se Lučić vratio na De Regno, pridruživši mu „Addenda vel corrigenda in Opere de Regno Dalmatiae et Croatiae“.

Uz sve ovo, Lučić je marljivo sudjelovao u radu suvremenika, suradnjom u sastavljanju djela enciklopedijskog karaktera, šaljući primjedbe, ispravljajući, pomažući, osiguravajući izdavanje.

Povodom 200-godišnjice Lučićeve smrti, držao je na svečanoj sjednici JAZU Franjo Rački referat o znamenitom Trogiraninu. (Rad JAZU, knj. XLIX, Zgb. 1879). Već se i od tog datuma navršilo sto godina, pa navodimo riječi mladeg povijesničara o starijem, odajući tako obojici dužnu počast. Govoreći o De Regno, Rački je istakao najveću Lučićevu vrijednost: objektivni rad na izvornom materijalu.

„Ovo djelo, kano što i sva ostala Lučićeva, odlikuje se objektivnošću i trijeznošću. Kano svjestan istraživalac, Lučić pušta govoriti same izvore; on smatraše svojom zadaćom samo to, da te izvore kritički poreda, razjasni, u sklad dovede i životom nadahne.

94 Ova trijeznost opaža se navlastito u staroj historiji. Koliko nijesu tuj i noviji historici pustili uzde svojoj fantaziji i svojim nagađanjem! Lučić se oslanja samo na pisce grčke i rimske i na stare nadpise; upotrebljuje ih oprezno u svojem razlaganju; mnoga pitanja, koja tadanja nauka nije bila još razriešila i za koja još nije dovoljna građa pribрана bila, kao što je, npr. pitanje o narodnosti pukova Ilirika i Dalmacije, mukom obilazi, priznajući tijekom radije svoje neznanje, nego da nauku neosnovanom hipotezom zamuti.“ (o.c. str. 82)

Objektivnost, kritički odnos, rad na izvorima i korektnost točke su u kojima se ocjena Lučića i danas podudara s onom od prije 100 g. No naučna spoznaja ne miruje, već napreduje. Znanje se proširuje, kako o samom autoru, tako i o predmetima o kojima je pisao. Neke su njegove postavke i danas prihvaćene, neke su povod znanstvenoj diskusiji. U oba slučaja Lučićev rad, a nadasve korektnost njegova znanstvenog postupka, predstavlja trajan doprinos naučnom napretku.

Od radova koji će sigurno popratiti značajnu obljetnicu na koju smo se ukratko osvrnuli, očekujemo nova znanja o izvrsnoj ličnosti Ivana Lučića-Trogiranina i njegovim djelima. Posebno bi nas obradovao prijevod i kritičko izdanje cjelokupna Lučićeva opusa, koje bi ga učinilo pristupačnim širokom krugu čitalaca i nesumnjivo donijelo veliku kulturnu i znanstvenu dobrobit.

B. K.-M.

latina et graeca viva

95

LATINŠTINA NAŠA SVAGDAŠNJA

Roma aeterna ...

Vjerni naši čitaoci! Velike teškoće prate izbor
KRITERIJUMA (TV Zgb)

po kojima određujemo kojim bismo vas draguljima suvremenog latiniteta obradovali – toliko nam jednako vrijednog blaga stoji na raspolaganju.

CELEBRITETI = SLAVNE LIČNOSTI (Izbor)

našeg niti malo slavnog primijenjenog latinskog svim se silama trude da nam prisrbe dostojnu građu. Pridajmo stoga danas

MERITORNU, ZNAČAJNU VAŽNOST (Vjesnik)

udjelu latiniteta u onom odjeljku rječnika suvremenog potrošačkog društva koji se odnosi na promet.

Kako rekosmo prošli put, HOMO SAPIENSI su imali kamene igle. Mi, *mutatis mutandis* SUVREMEN LJUDOVI, imamo ili želimo imati automobile. Budući da nam standard

**PROGRESIVNO NAPREDUJE
(NAPREDNO NAPREDUJE),**

mnogima se želja i ispunja. I što se tada zbiva? Koncem vikenda na putu prema gradovima stoje — ni manje ni više nego

KOLONADE VOZILA (Radio Zgb)

Jadni vozači! Kako li im je pri srcu kad im automobili, poput stupova na kakvu monumentalnom pročelju, stanu na stražnje noge — pardon, kotače — i stoje u dugom, nepomičnom nizu.

Ubogim se ljudima u najmanju ruku osjećaju kao

LEONID U TERMOPLINSKOM KLANCU (TV).

I do sada smo znali da je na tom historijskom mjestu bilo vruće i gusto, no držali smo da su Leonidu skratili za glavu, a ne i za komad imena, a ni slutili nismo da je i blaženi grčki klanac bio PLINOFICIRAN, kao i naši suvremeni gradovi što ih prošli put spomenusmo.

Vrli Spartanac, što štujući zakon, i danas leži u ugodno grijanom klanecu, bio je bitku za grčku slobodu. Oni pak suvremeni grešnici, što sjede u svojim automobilima u nedjeljnim KOLONADAMA, dišu plinove i bore se za centimetre puta prema mjestu stanovanja. Nije nikakvo čudo što pri tome dolazi i do

KOLIZIRANJA (Radio Zgb)

pa i do

KONTUMACIRANJA (TV, šahovski komentar),

mada možemo samo maglovito pretpostaviti kakvi se užasi kriju iza ta dva neshvatljiva izraza. Kako bismo vam potakli maštu, za prvu riječ predložimo prijevod

SUDAZIRANJE.

Obratite pažnju na -z- mjesto -r- u prijevodu! To je u stvari prepjev šarmantnog izvornika. Za drugi izraz prijevod niti ne pokušavamo predložiti, jer tko za naše prirodno tvrdoglavljenje i inatnost traži latinsku riječ (i to takvu koja ne postoji), toga nikakav prepjev ne bi zadovoljio.

Znamo da među KOLIZIRANIM KONTUMACISTIMA iliti TVRDOGLAVCIMA KOJI SE SUDARE često dolazi do pravih dvoboja. Nimalo ne sumnjamo da pri tome imaju

SEKUDANTE (TV, šahovski komentar),

kod kojih opet dolazi do izražaja „pokretljivo ni“ našeg suvremenog latiniteta. Često se dogode i ozbiljnije stvari, pa poneko na cesti otpjeva i svoj

LABUĐI PJESAM.

Time mu sudbina počinje, makar sasvim malo, ličiti na sudbinu Bizeta, koji je, kako čusmo,

UMRO POSLIJE IZVEDBE „CARMENA“ (TV Bgd).

Govreći o kopnenim vozilima, zapali smo u veliku prometnu i rječničku gužvu. Pomislimo stoga da bismo vas mogli ukrcati na kakvu lađicu, ali o užasa! Bilo je samo

TRIREMÂ,

ali ne onih običnih troveslarki, već takvih za koje nam rekoše da su to
TRODJELNE LAĐE.

Kad smo još saznali da su ukleti brodovi podvrgnuti jednoj novoj varijanti -ficiranja, tj. da su

TOPLOFICIRANI (Večernji list),

pobjegosmo glavom bez obzira. Obavijest nam je dao, i put nakon toga pokazao jedan

LUČONOŠA —

primjetit ćete da stoji POKAZAO, a ne OSVIJETLIO. To je vrlo važno, jer
LUČNOŠE SU NOSILI LUK I STRIJELE.

Ovaj primjer (ne)razumijevanja materinjeg jezika malo nas je utješio. Rekosmo, naime, sami sebi da je latinština svagdašnja očito našem čovjeku bliska kao rođeni govor. No tada nas neosvijetljeni čovo s lukom i strijelom upita kakav nam je

STATUS QUO VADIS (Oko),

što je ipak bilo i odviše. Zaključismo da je i vama, dragi čitaoci, za ovaj put dosta izvještaja o

POLOŽAJU KAMO IDEŠ

našeg suvremenog latiniteta, pa se opraštamo do slijedećeg broja. Osjećajte se
ZDRAVOFICIRANIMA!

Bruna Kuntić-Makvić